

Motion till riksdagen

1988/89:Fö413

av Kerstin Ekman m.fl. (fp)

Rekrytering av yrkesofficerare för vissa kommunala uppgifter

Hemvärdnet rekryteras på frivillig grund och är hembygdsanknutet. Dess militära betydelse har ökat, i takt med att hög beredskap kommit att prioriteras allt mer. Hemvärdnet är i många sammanhang den militära resurs som snabbast kan verka, t.ex. för övervakning eller ingripanden av olika slag.

Hemvärdnet och dess chefer på alla nivåer är som en följd härav att betrakta som viktiga tillgångar inom sina respektive kommuner. För att bibehålla och helst också, med tanke på bedömd hotbild, öka hemvärdnets förmåga krävs fortlöpande utbildning av god kvalitet. För närvarande är situationen vid många militära utbildningsmyndigheter sådan att tillgången på kvalificerade instruktörer för utbildning av hemvärdnet är begränsad. Situationen tenderar enligt vissa bedömare att förvärras. Detta är i så fall allvarligt.

Från folkpartiets sida har genom riksdagsmotioner under senare år förts fram tanken på lägre pensionsålder – genom rätt till s.k. årlig ersättning från 55 års ålder – för yrkesofficerare. Motivet för detta förslag är att försvarsmaktens behov av officerare i krig och fred åldersmässigt inte är i balans med dagens ålderspyramid bland officerare. Det vore önskvärt med en viss sänkning av åldrarna för bataljonschefer, kompanichefer och en rad andra chefer i krig. Också utbildningsverksamheten i fred skulle förbättras om medelåldern i officerskåren kunde sänkas.

Ställer man samman hemvärdnets behov med önskemålet om att kunna få en större grupp yngre officerare i förbandens värnpliktsutbildning uppstår frågan om en kombination vore möjlig. Nämligen om man kunde finna former för att stimulera officerare kring och en bit över 50 år att i huvudsak verka inom en viss kommun och där ta ansvar för utbildningen inom hemvärdnet. De borde finansieras i särskild ordning och därmed frigöra utrymme för rekrytering av fler yngre officerare vid utbildningsmyndigheten.

I vad mån dessa officerare också skulle ha uppgifter i ledningen av hemvärdnet måste helt avgöras inom hemvärdnet självt, eftersom dess karaktär av frivilligt rekryterad demokratiskt ledd organisation gör att myndigheterna inte bör avgöra vem som blir hemvärdnschef inom en kommun.

Men officerare skulle inte vara uteslutna från möjligheten att bli hemvärdnschefer, efter bedömningar i fall från fall. I andra fall kunde en officer nyttjas som instruktör utan att samtidigt inneha befälsupdrag i hemvärdnet.

I de fall officerare får viktiga uppgifter inom hemvärdnets krigsorganisation i en kommun bör vederbörande också kunna få viktiga roller i samverkan

med de kommunala instanserna vid beredskap och krig. I ÖB:s försvarsmaktutredning uttalas principen att det i varje kommun ska finnas en militär chef som i sina uppgifter har att samverka med kommunledningen och i fred öva denna samverkan. I åtskilliga kommuner kan den militäre chefen vara Fo-gruppchef, bataljonchef eller liknande, medan man i många kommuner har hemvärnschefen som högste militäre företrädare.

I den mån officerare knyts fast till försvaret i en viss kommun får man också bonuseffekten att kunna nyttja vederbörandes kapacitet också som samtalspart med kommuner i frågor som gäller operativa bedömningar, fördelning av resurser inom kommunen mellan civil och militär krigsorganisation.

Det vore säkert olyckligt om man sökte använda officeren som kommunal beredskapsplanläggare. Sådan planläggning bör i stället utföras av den vanliga linjeorganisationen i kommunen, alltså chefer för olika kommunala aktiviteter. Detta enligt huvudprincipen att den som har ett ansvar i fred också ska ha ansvar för motsvarande verksamhet i krig.

Men närvaron i kommunen av en väl utbildad officer kan likväl vara av stort värde för kommunens civila beredskapsplanering, genom att officeren kan vara till stor hjälp i bedömningar av olika tänkbara militära hot och av de följder och konsekvenser som kan uppstå i olika alternativ.

Det är omöjligt för oss att bedöma hur många av landets kommuner som skulle vara betjänta av lokalt placerade officerare med uppgifter av det slag som här nämnts, alltså utbildare av hemvärdet i kommunen, eventuellt också med befälsuppgifter inom hemvärdet och vid behov också samtalspart med kommunen i frågor som gäller hotbedömning och analys av olika möjligheter att förstärka effekt och kompetens inom kommunens krigsorganisation.

I lyckligaste fall kan åtgärder i linje med vad som här anförts förstärka hemvärdets kapacitet, möjliggöra en viss förnygring av försvarets officerare i värnpliktsutbildning och fältförband. Lösningen kan också ge fördelar för den kommunala beredskapsplaneringen genom att ge ökad kompetens i kunskapsutbytet mellan kommunen och företrädare för det militäre försvaret.

Vi menar att användning av officerare på detta sätt i kommuner där det finns behov av dem inte bör räknas in i dagens personalramar för officerare. Nettokostnaden för dem skulle vara betydligt lägre än den direkta lönekostnaden för dem. Man skulle nämligen kunna göra besparingar i förhållande till dagens hemvärnsutbildning genom att kunna nyttja lokalt anställda officerare.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om användning av något äldre officerare för hemvärnsutbildning och andra uppgifter inom resp. kommun.

Stockholm den 23 januari 1989

Mot. 1988/89

Fö413

Kerstin Ekman (fp)

Hans Lindblad (fp)

Siw Persson (fp)

Carl-Johan Wilson (fp)